

Lékařská psychologie a etika

5 kreditů

ZS: 3 hodiny přednáška/1 hodina praktikum týdně, semestr zakončen zápočtem

LS: 1 hodina praktikum týdně, semestr zakončen zápočtem, předmět zakončen závěrečnou zkouškou

Anotace:

Psychologické aspekty medicíny. Komunikační dovednosti. Krizová intervence. Sdělování diagnózy závažného onemocnění. Chronický a seniorní pacient v lékařské péči. Rodinné problémy, rodinná terapie. Neverbální komunikace. Psychoterapie, podpůrná psychoterapie. Etické aspekty medicíny. Problémy a konflikty v komunikaci lékař - pacient.

Sylabus:

1. Komplexní pohled na pacienta: biopsychosociální model onemocnění.

Psychoterapie a medicína, integrace psychoterapie do medicíny.

Psychoterapeutický přístup, cílené využívání komunikačních dovedností ve vztahu lékař - pacient v klinické praxi.

2. Vztah lékaře a pacienta: příspěvek M. Balinta v porozumění problémům ve vztahu lékař - pacient.

3. Základní komunikační dovednosti: poslech, empatie, porozumění, interpretace, zájem a podpora, poradenství. Implementace komunikačních dovedností.

4. Neverbální komunikace mezi lékařem a pacientem. Verbální, neverbální a paraverbální složky komunikace. Popis a klasifikace neverbálního chování. Aplikace studia neverbálního chování v interakci lékař-pacient.

5. Anamnéza zaměřená na psychické problémy pacienta: příklady forem konkrétní anamnestické otázky (např. otevřená úvodní otázka, otázky „ano - ne“, otázky týkající se názoru pacienta atd.)

6. Rozhovor lékaře s pacientem. Anamnéza versus rozhovor s pacientem (dialog), vymezení rámce rozhovoru, speciálně orientovaného rozhovoru (např. krizová intervence, sdělování diagnózy závažného onemocnění, přístup k depresivním pacientům atd.)

7. Podpůrná psychoterapie: úvod, definice, základní charakteristiky podpůrné psychoterapie.

8. Podpůrná psychoterapie jako nezávislá metoda léčby: např. v problémových životních situacích, v krizi životních hodnot atd.

-
9. Psychologické aspekty farmakoterapie. Psychologické faktory na straně lékaře a na straně pacienta, psychoterapie a psycho - farmakoterapie. Placebo efekt.
 10. Problémové situace v komunikaci mezi lékařem a pacientem: faktory na straně lékaře, pacienta a jeho rodiny.
 11. Celoživotní přístup k vývoji člověka. Od novorozence, dlouhodobé efekty rané zkušenosti, deprivace matky, hospitalizace dětí. Dospívání, vývojové úkoly, vývoj identity, sexuální role. Stárnutí, vývojové úkoly, adaptace na ztráty související s věkem, abnormální stárnutí.
 12. Osobnost. Definice, vývoj osobnosti, introverze /extraverze, poruchy osobnosti. Inteligence. Definice, IQ, mentální retardace.
 13. Bolest. Psychogenní bolest, teorie kontroly - endorfiny, metody hodnocení, léčba chronické bolesti.
 14. Spánek. Fáze spánku, funkce spánku, snění, poruchy spánku, spánková hygiena.
 15. Sociální psychologie. Relevance sociálních principů pro medicínu, chování ve skupinách. Programy duševního zdraví.
 16. Psychoterapie. Definice psychoterapie (např. dynamická, behaviorální, kognitivní).
 17. Rodinné problémy. Rodičovství, násilí a sexuální zneužívání, rodinná terapie.
 18. Sexuální funkce a dysfunkce. Psychologické vlivy, kulturní vlivy, terapeutické intervence.
 19. Závislosti. Alkoholismus a drogová závislost, sociokulturní a psychologické faktory, programy léčby a prevence.
 20. Normální versus abnormální chování. Klasifikace abnormálního chování (úzkost, somatoformní porucha, disociativní porucha, deprese, obsedantně - kompulzivní dezorientace, psychóza, demence).

Souhrn:

Předmět Lékařská psychologie a etika je zařazen do programu třetího ročníku všeobecného lékařství. V zimním semestru studenti absolvují tři hodiny přednášek každý týden a dvě hodiny praktického školení (semináře) během stejného období. Každá studijní skupina má samostatný čas na procvičování. Předmět je zakončen ústní zkouškou.

Přednášky a cvičení (semináře) jsou zpracováním témat podle osnov. Praktické školení je založeno na konkrétních problémech z klinické medicíny, např. informování, psychologické navádění, poradenství, komunikace s hendikepovanými atd. Při nácviku využíváme hraní rolí, video zpětnou vazbu a dynamiku malých skupin. Studenti se dělí o své zkušenosti z klinického výcviku a z literatury zabývající se psychologickými tématy.

Cílem tohoto výukového programu je podpora humanizace medicíny, senzibilizace studentů na psychologické aspekty klinické medicíny a nácvik komunikace v konkrétních situacích lékařské praxe.

Doporučená literatura:

Doporučená literatura:

Ayers, S., de Visser, R.: Psychologie v medicíně. Praha, Grada, 2015

Beran J., Tumpachová, N.: Základy lékařské psychologie pro studenty lékařství. Praha, Karolinum, 2003

Ptáček, R., Bartůněk, P. a kolektiv: Etika a komunikace v medicíně. Praha, Grada, 2011

Trachta, J.: Tichý dech. Praha, Paseka, 2013

Vácha, M., Königová, R., Mauer, M.: Základy moderní lékařské etiky. Praha, Portál 2012

Podmínky získání zápočtu:

Účast na praktických seminářích (1 absence za semestr je povolena), 2 eseje (1 v zimním semestru, 1 v letním semestru). Esej může být odpuštěna při aktivní účasti studenta na předem určených aktivitách. Tyto jsou vždy pro daný akademický rok zveřejněny ve Studijním informačním systému. Závěrečnou zkoušku může student konat po získání obou zápočtů.

